

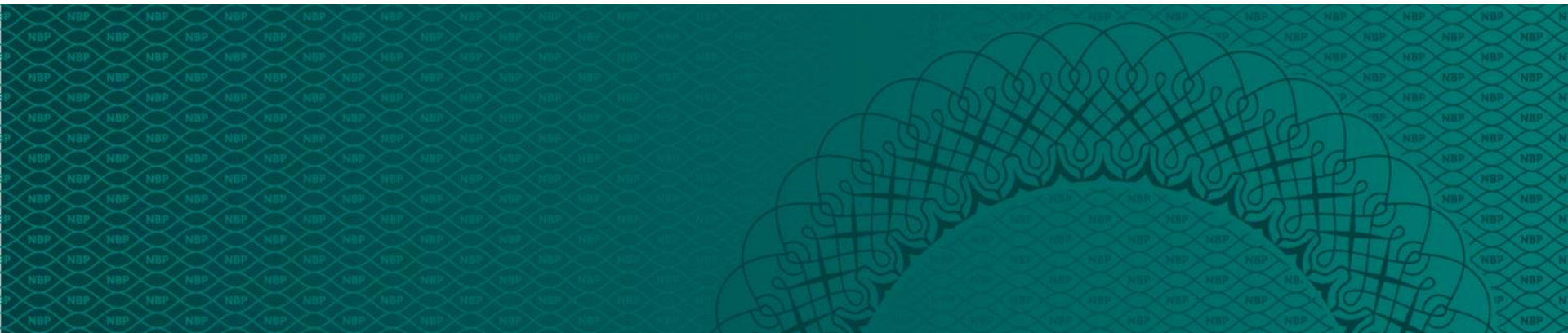
NBP

Narodowy Bank Polski

Iza Chmielewska, Grzegorz Dobroczek, Paweł Strzelecki (Departament Statystyki)

Rola badań ankietowych imigrantów w uzupełnieniu wiedzy na temat wpływu przepływów migracyjnych na rynek pracy i bilans płatniczy Polski

II Kongres Statystyki Polskiej – Warszawa 10-12 lipca 2018 roku

Spis treści

1 Źródła danych o imigracji w Polsce

2 Badania ankietowe NBP

3 Wyzwania metodologiczne

4 Przykłady

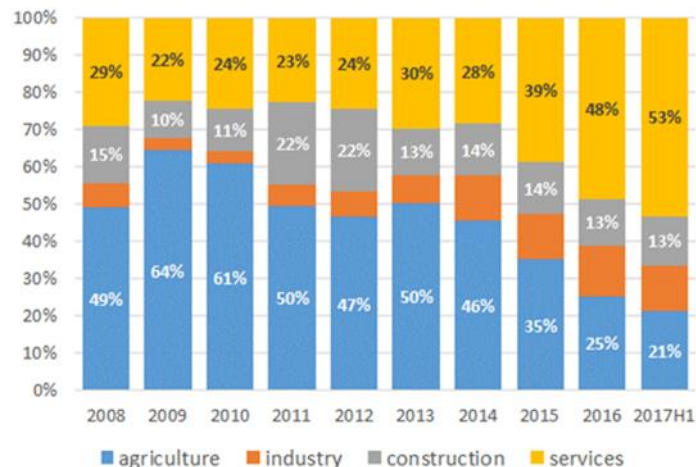
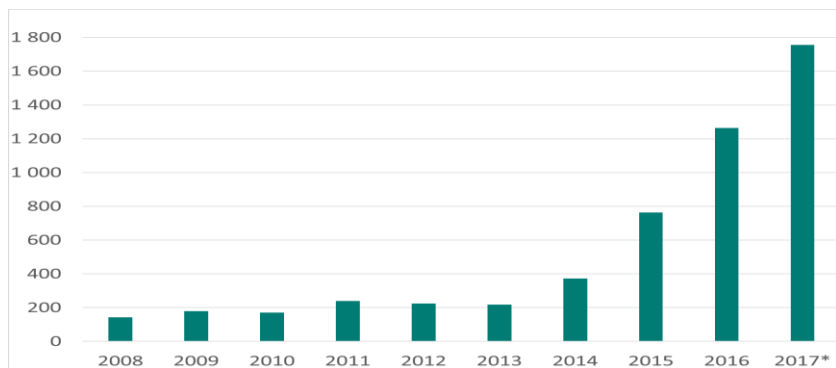
Źródła danych o imigracji w Polsce

Podstawowe źródła danych o imigrantach w Polsce

- dane o przekroczeniach granicy
- oświadczenia o chęci zatrudnienia cudzoziemców (wpis do rejestru)
- pracownicy sezonowi
- liczba wydanych zezwoleń na pracę
- ZUS o liczbie zarejestrowanych cudzoziemców
- dane o liczbie wiz
- dane z Urzędu ds. Cudzoziemców
- liczba studentów zagranicznych na polskich uczelniach
- BAEL
- spis powszechny

Napływ obywateli Ukrainy do Polski

Liczba zarejestrowanych oświadczeń o chęci zatrudnienia obywatela Ukrainy

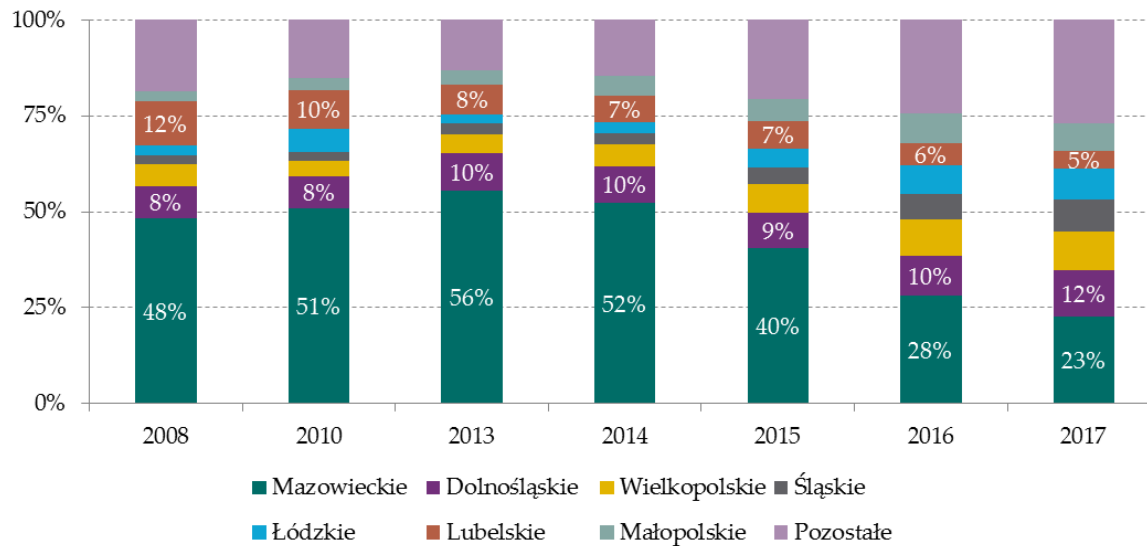

- Liczba Ukraińców przebywających w Polsce

- do Polski w związku z pracą przyjechało w 2017 roku około 1.3 mln obywateli Ukrainy
- średni stan w roku 2017 r. to około 900 tys.

Zmiana rozlokowania imigrantów na terenie kraju

Województwa gdzie zarejestrowano najwięcej oświadczeń – maleje dominacja województwa mazowieckiego

NBP

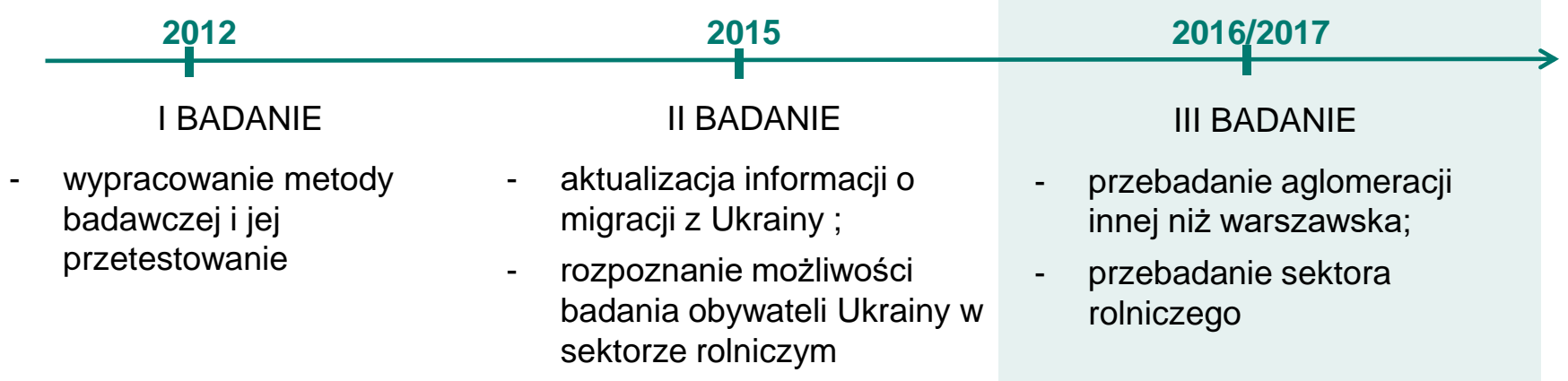
Narodowy Bank Polski

Badania ankietowe NBP

W jakich celach NBP prowadzi badania ankietowe imigrantów?

- Specjalistyczne informacje dotyczące przekazów pieniężnych
- Pomiar niedoszacowań oficjalnych statystyk
- Długość pozostawania w Polsce
- Wpływ imigrantów na polski rynek pracy
- Wykorzystanie potencjału kwalifikacji imigrantów
- Ocena potencjału napływu nowych imigrantów

Historia badań nad imigracją prowadzonych przez NBP

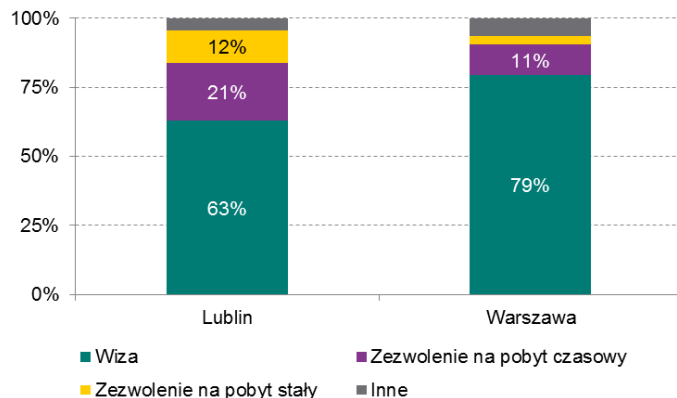

- Badanie zakończono w 2017 r. (ankietyzacja realizowana na przełomie 2016/2017 r.) wśród obywateli Ukrainy :
 - aglomeracja lubelska -> metoda RDS (zmodyfikowana kula śniegowa); 710 wywiadów (w tym 125 ze studentami)
 - sektor rolniczy -> powiat grójecki i płoński; wylosowana reprezentatywna próba 2400 adresów; wywiady z gospodarzami i obywatelami Ukrainy zatrudnionymi w gospodarstwie
- Wykonawca: Fundacja Ośrodek Badań nad Migracjami przy Uniwersytecie Warszawskim

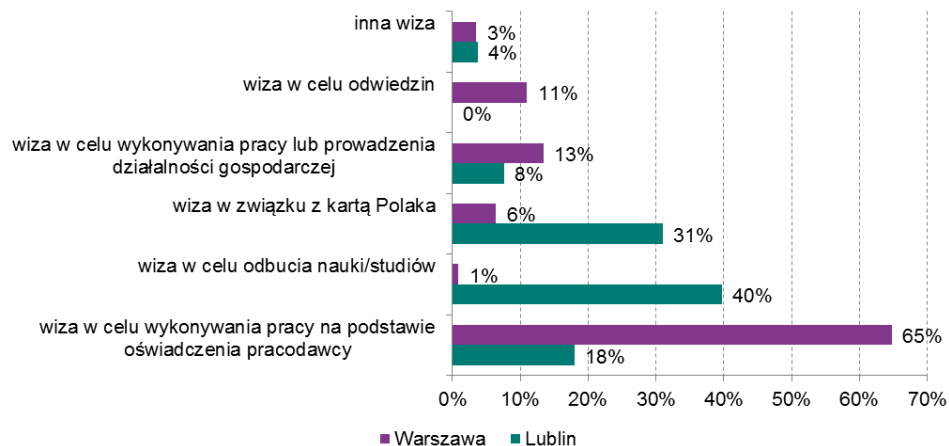
Przykład: porównanie imigracji z Ukrainy w aglomeracji lubelskiej i warszawskiej

Między Lublinem i Warszawą występują istotne różnice jeśli chodzi o formy legalizacji pobytu. W Lublinie więcej jest osób posiadających zezwolenie na pobyt czasowy lub stały, a wśród osób z wizami dominują osoby posiadające wizę w celu nauki lub w związku z Kartą Polaka. W Warszawie prawie 80% przebywa w oparciu o wizę z czego dwie trzecie wiz dotyczy wykonywania pracy na podstawie oświadczenia

Migranci według dokumentów pobytowych

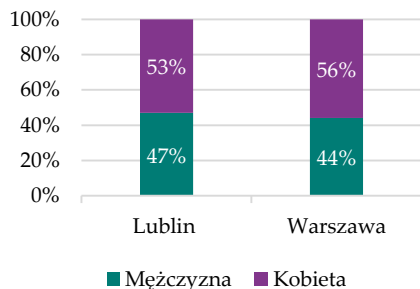

Migranci posiadający wizy według typu wizy

Pochodzenie imigrantów i ich kwalifikacje

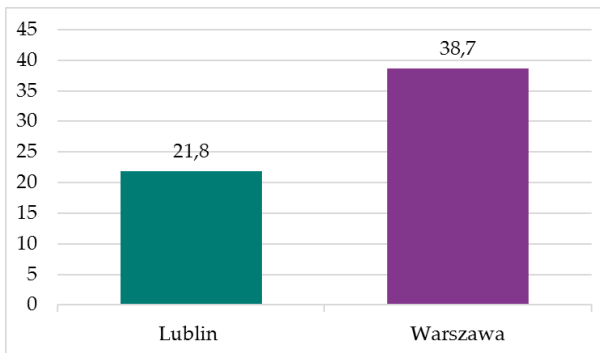
Struktura płci

- w obu aglomeracjach dominują kobiety
- nieznacznie więcej w Warszawie

- imigranci są dobrze wykształceni
- prawie połowa migrantów w Lublinie posiadała wyższe wykształcenie, w Warszawie „tylko” 38%,
- dodatkowo w Lublinie 29% z wyksz. średnim ogóln.,
- w Warszawie wyróżnia się grupa osób z wykształceniem średnim zawodowym 37%,

- imigranci w Lublinie są dużo młodszy niż w Warszawie,
- W Lublinie wiek imigrantów jest też dużo mniej zróżnicowany

- dominuje migracja z zachodniej Ukrainy (ponad 85%)
- rośnie, chociaż powoli udział wschodniej Ukrainy
- migranci przybywają głównie z powodów ekonomicznych.

Porównanie imigracji z Ukrainy w aglomeracji lubelskiej i warszawskiej

Sektor zatrudnienia imigrantów

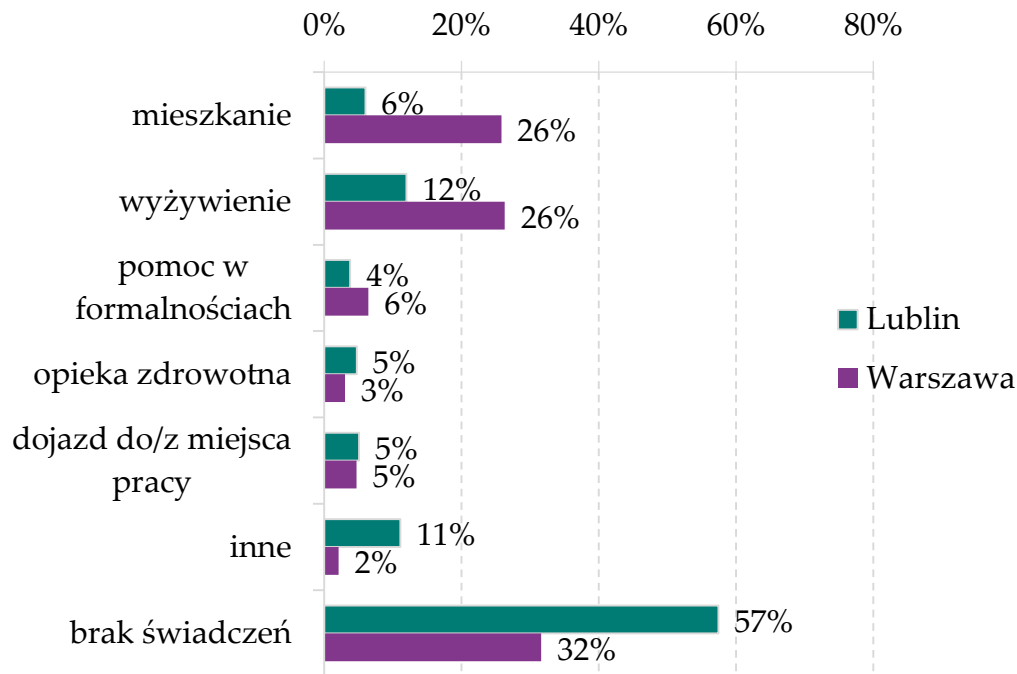
Kategoria	Lublin	Warszawa
Rolnictwo	10%	17%
Przemysł	9%	4%
Budownictwo, usługi remontowe	7%	23%
Usługi dla gospodarstw domowych	8%	35%
Inne usługi	14%	5%
Edukacja	3%	1%
Handel hurtowy i detaliczny	21%	7%
Hotelarstwo i gastronomia	24%	17%
Służba zdrowia	3%	0%
Transport	10%	1%
Inny	11%	3%

- w przypadku Warszawy decydującą rolę mają sektory: usługi dla gospodarstw domowych, budownictwo.
- w Lublinie dominują sektory: hotelarstwo i gastronomia, handel hurtowy i detaliczny.

Porównanie imigracji z Ukrainy w aglomeracji lubelskiej i warszawskiej

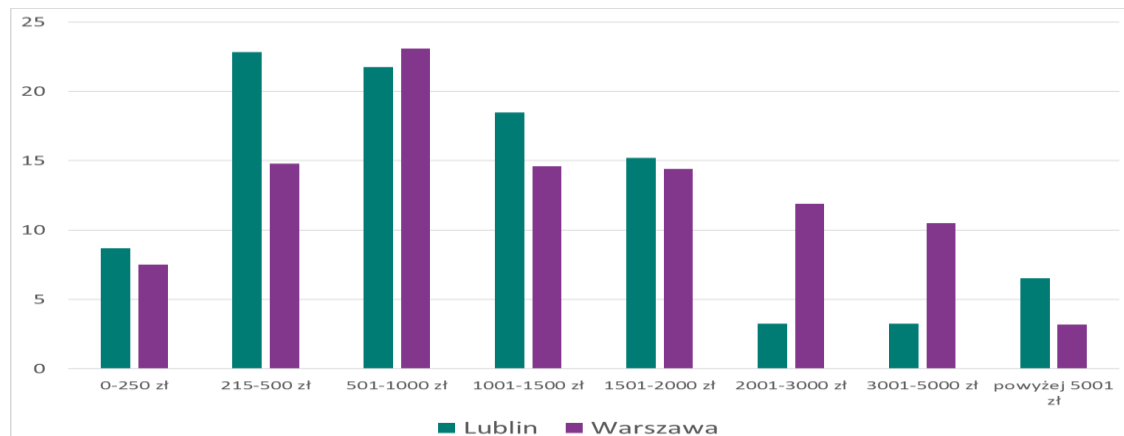
- średnia płaca netto w Lublinie to 1.730 PLN,
- Warszawie to 2.105 PLN
- średni tygodniowy czas pracy to 37 godz. w Lublinie, czyli dużo krócej niż w Warszawie (54 godz.)
- osoby pracujące w Warszawie dużo częściej otrzymują dodatkowe świadczenia

Dodatkowe świadczenia (poza pensją)

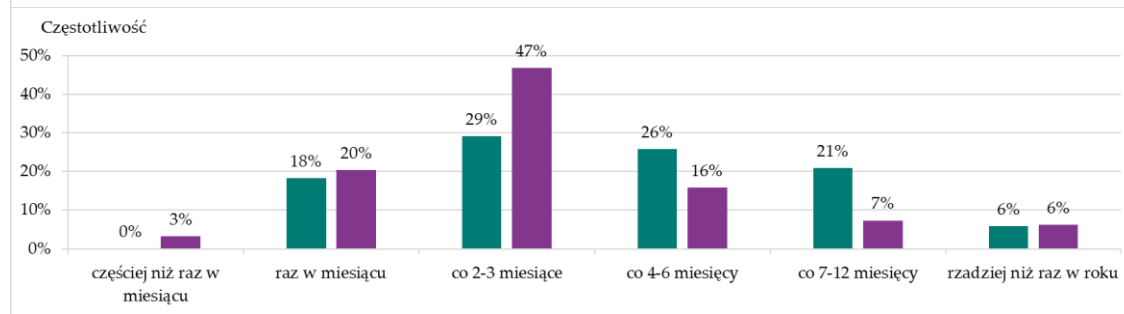

Porównanie imigracji z Ukrainy w aglomeracji lubelskiej i warszawskiej

Wielkość ostatniego przekazu

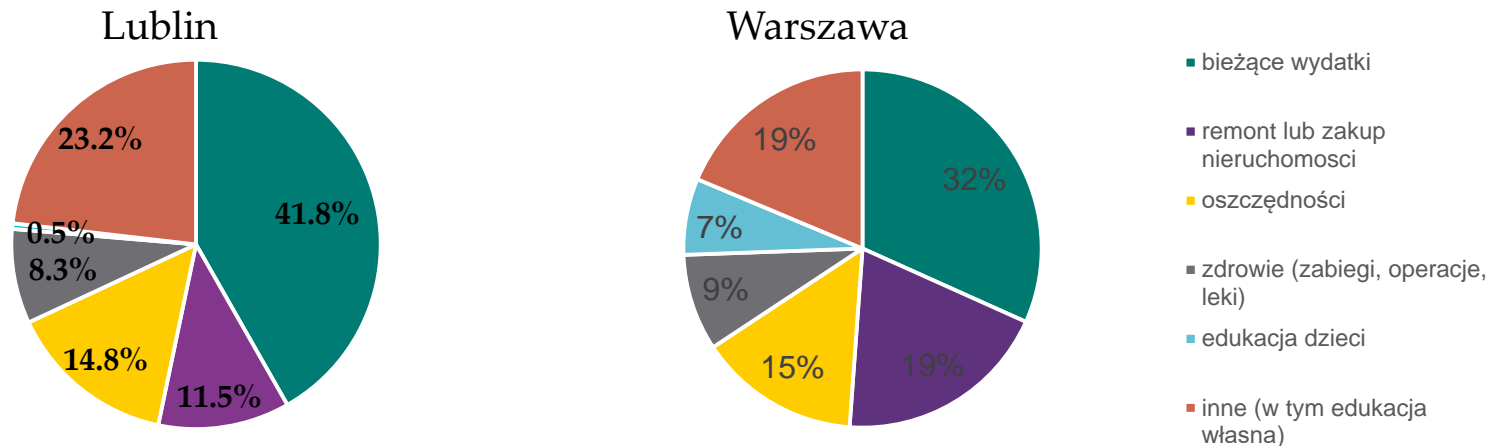

- Średni przekaz z Lublina wyniósł 1541 PLN i był niższy niż w Warszawie o 14%.
- Najczęściej imigranci przekazują zarobione pieniądze do kraju pochodzenia co 2-3 miesiące, czyli 4-6 razy w roku

Porównanie imigracji z Ukrainy w aglomeracji lubelskiej i warszawskiej

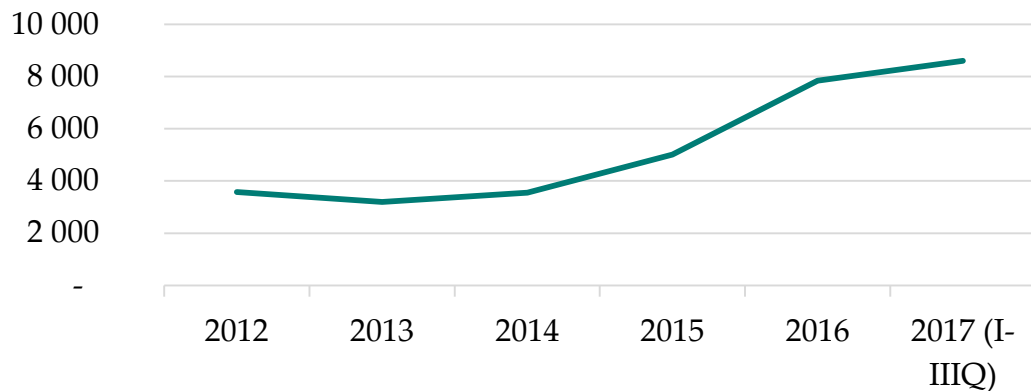
Cele

W aglomeracji lubelskiej:

- większość przekazanych środków (41,8%) zostanie przeznaczona na bieżące wydatki
- 14,8% przekazujących planuje odłożyć część lub całość zarobionych pieniędzy
- 0,5% przekazuje pieniądze na edukację dzieci
- W aglomeracji warszawskiej przeznaczenie środków było podobne.

Dochody z pracy środki przekazane na Ukrainę

— Środki przekazane z Polski na Ukrainę

	mln PLN		
	2015	2016	2017 (I-IIIQ)
Wynagrodzenia pracowników	8 041	12 634	13 978
Podatki i składki	-448	-738	-941
Wydatki pracowników sezonowych i przygranicznych	-2 750	-4 321	-4 780
Przekazy zarobków	166	270	351
Środki przekazane z Polski na UA	5 009	7 845	8 607

- Środki przekazywane na Ukrainę szybko rosną
- W I-III kw. 2017 r. było to ponad 8,6 mld PLN
- Wzrost ten wynika przede wszystkim z pracy w Polsce imigrantów krótkookresowych, ich wynagrodzenia to prawie 14 mld PLN w I-III kw. 2017r.
- Równocześnie rosną wydatki obywateli Ukrainy w Polsce (4,8 mld PLN), wzrost ich wydatków jest najważniejszą przyczyną poprawy salda usług w rachunku bieżącym.
- Podatki płacone przez obywateli Ukrainy w Polsce, są ciągle niewielkie, mimo ich szybkiego wzrostu.

NBP

Narodowy Bank Polski

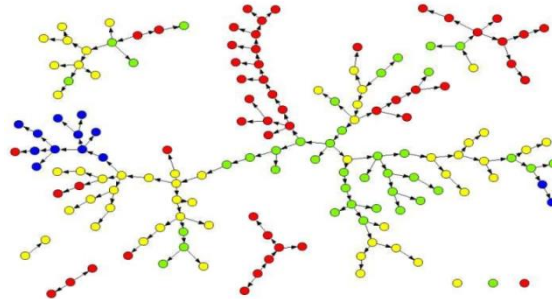
Wyzwania metodologiczne

Problemy metodologiczne danych o imigrantach

- I. Możliwość synchronizacji danych z różnych źródeł
- II. Niedoścadowanie lub obciążenie wyników badań imigrantów
- III. Reprezentatywność danych ankietowych
- IV. Problemy z pytaniami o dane wrażliwe

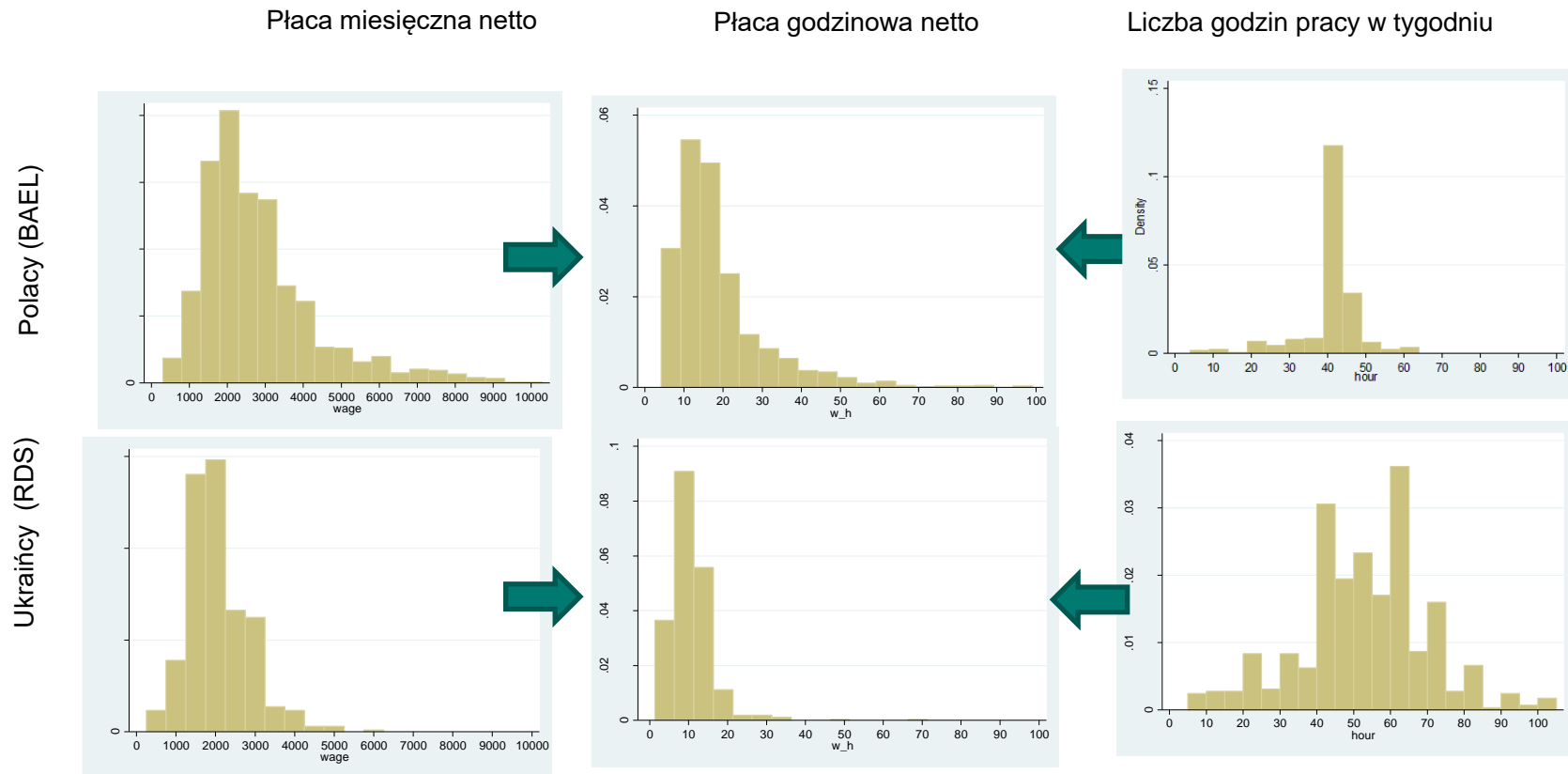
Metoda: *Respondent driven sampling*

- Kontrolowana „kula śniegowa”
- Rekrutujący i ankietowani są wynagradzani za poświęcony czas
- Wywiady są anonimowe i odbywają się w wyznaczonych i przygotowanych miejscach
- Liczba osób wskazanych przez rekrutującego jest limitowana
- Większe wagi przypisywane są osobom o cechach innych niż polecający

Przykład – analiza płac imigrantów

Płace imigrantów na tle Polaków – Warszawa'15

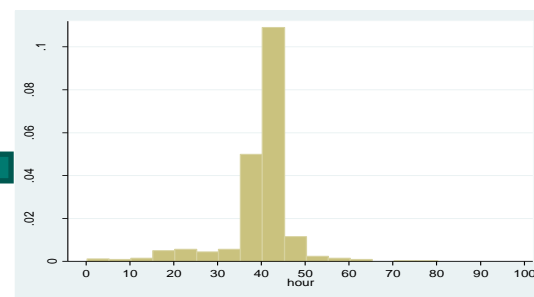
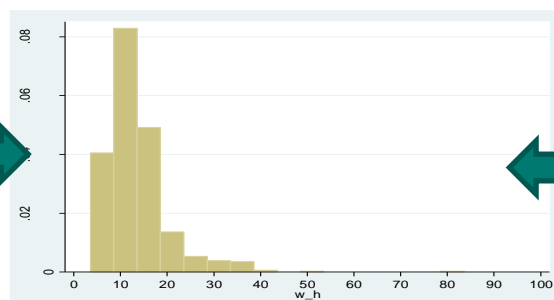
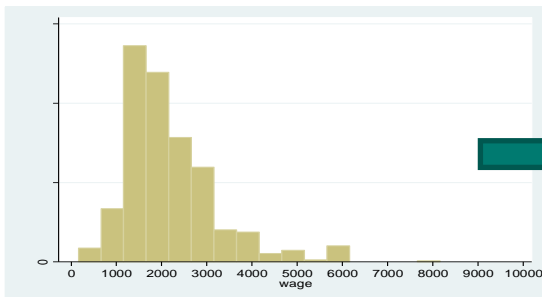
Płace miesięczne a płace godzinowe – Lublin’16

Płaca miesięczna netto

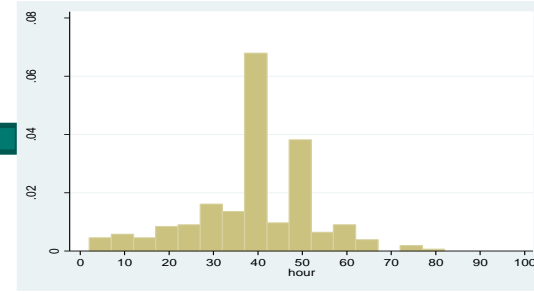
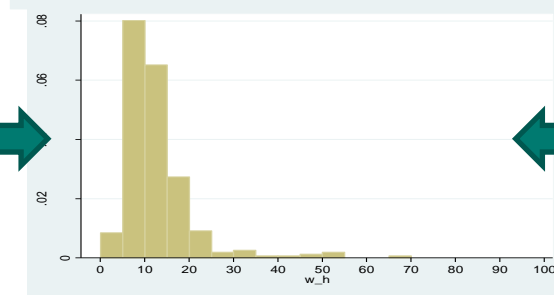
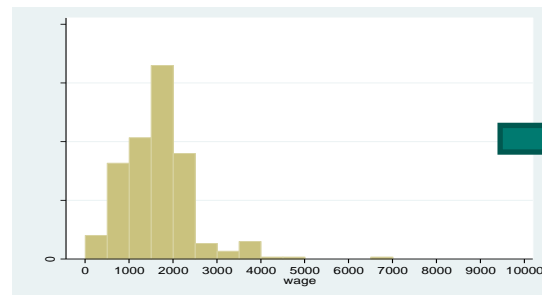
Płaca godzinowa netto

Liczba godzin pracy w tygodniu

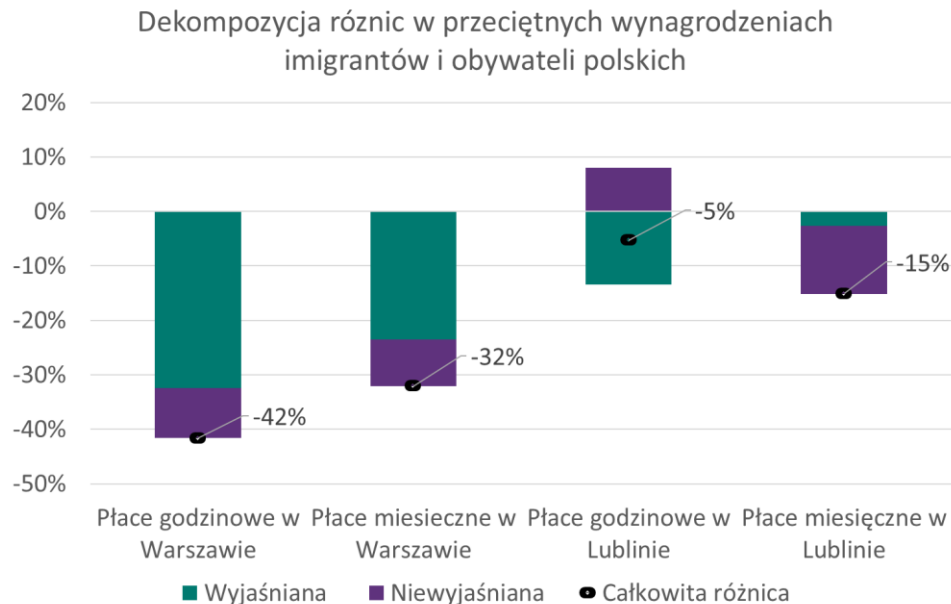
Polacy (BAEL)

Ukraińcy (RDS)

Niższe przeciętne wynagrodzenia imigrantów wynikają w większości ze specyfiki ich miejsc pracy

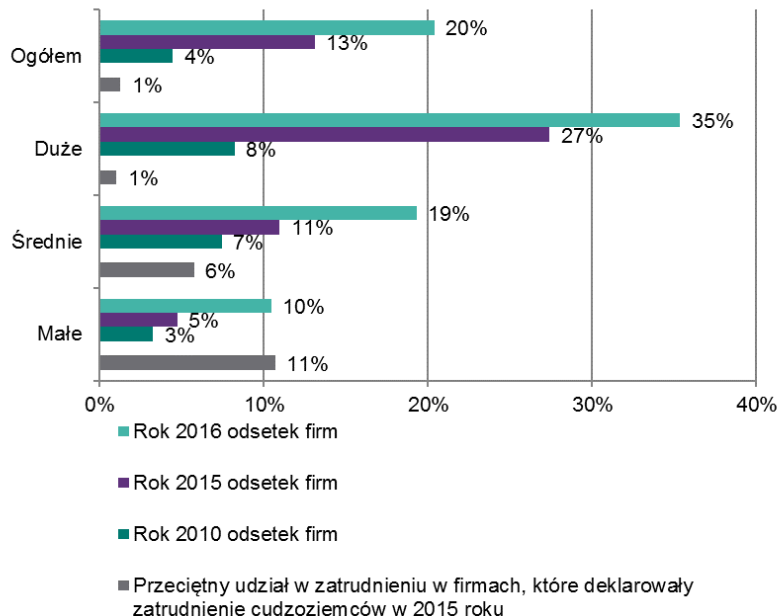
Wyniki dekompozycji nieparametrycznej.
 Modele uwzględniają płeć, wykształcenie oraz zawód (2-digit ISCED)

- Imigranci w Warszawie pracują znacznie dłużej, co zwiększa różnice w stawkach godzinowych
- Zdecydowana większość różnic w płacach w Warszawie wynika ze struktury zawodów, w których pracują imigranci
- Modele nie wyjaśniają różnicy ok. 9% średniej płacy w Warszawie
- Imigranci w Lublinie to w dużym stopniu i osoby pracujące na niepełny etat. Stąd nie ma wyraźnej luki w stawkach godzinowych
- Luka występuje w wynagrodzeniach miesięcznych, bo model nie uwzględnia charakteru migracji.

Przykład – rosnąca popularność zatrudnienia imigrantów

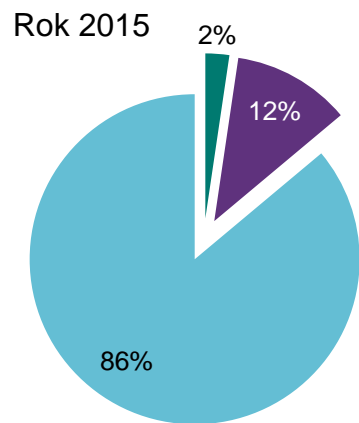
Odsetek firm zatrudniających imigrantów rośnie w całej Polsce

Udział firm zatrudniających cudzoziemców oraz przeciętny udział w zatrudnieniu według wielkości podmiotów

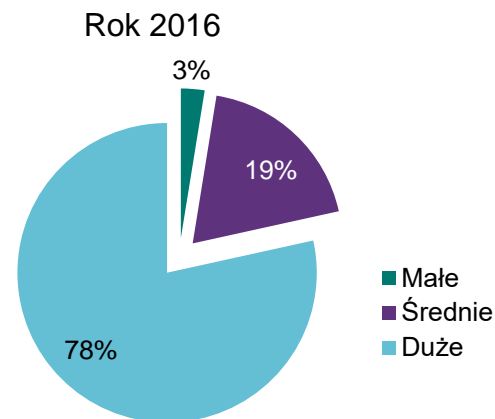

- Dane z badań przedsiębiorstw NBP wskazują, że odsetek firm zatrudniających imigrantów szybko rośnie w skali całej Polski
- Z zatrudnienia imigrantów korzystają najczęściej duże firmy, tam w pierwszej kolejności zaczęło być popularne zatrudnienie imigrantów (lata 2010-2015). Po 2015 roku silny wzrost odsetka małych i średnich firm.
- Udziały imigrantów w zatrudnieniu w pojedynczych firmach rosną jednak znacznie wolniej

Jak duże firmy zatrudniały imigrantów w 2016 roku?

■ Małe
■ Średnie
■ Duże

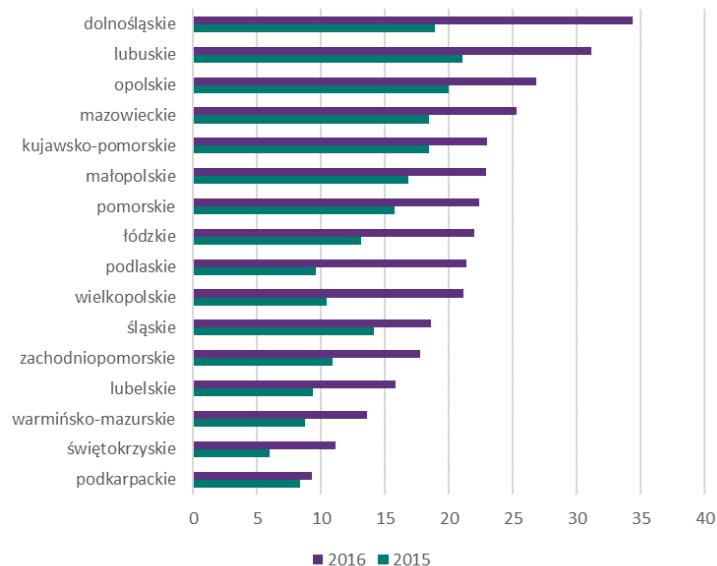

■ Małe
■ Średnie
■ Duże

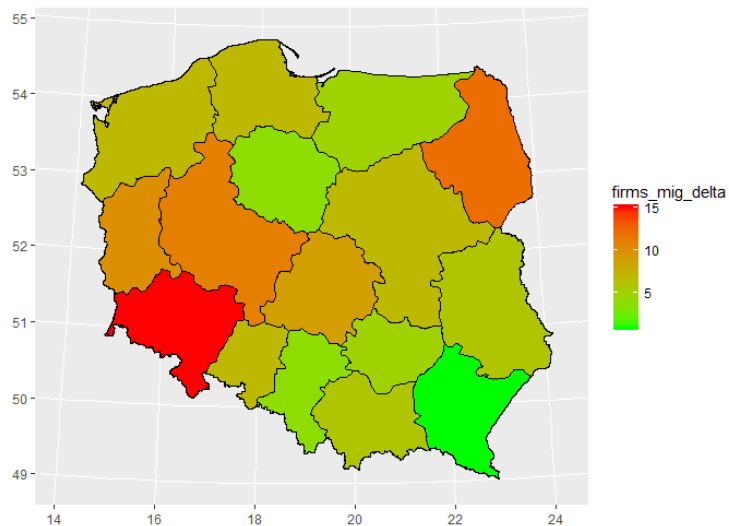
- Według danych z badania przedsiębiorstw NBP większość imigrantów zatrudnionych na podstawie umów o pracę pracowała w dużych firmach (od 250 pracowników)
- Sytuacja ta jednak szybko się zmienia – coraz większy odsetek imigrantów pracuje w oparciu o umowy o prace w średnich firmach

Migranci coraz częściej pracują na zachodzie Polski...

Udziały firm, w których pracują imigranci w 2015 i 2016 roku

Roczna zmiana udziału firm, w których pracują imigranci

- Według danych z badania przedsiębiorstw NBP najsilniej udział przedsiębiorstw zatrudniających legalnie imigrantów wzrasta w województwach zachodniej Polski

NBP

Narodowy Bank Polski

www.nbp.pl